

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3655

Vragen van het lid **Wassenberg** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *het onvolledig informeren van de Kamer over het doodschieten van twee chimpansees door DierenPark Amersfoort* (ingezonden 5 juli 2023).

Antwoord van Minister **Adema** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 18 september 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3319.

Vraag 1

Kent u het bericht «Ruim twee jaar na uitbraak blijkt: verdoven was nooit een optie voor ontsnapte apen, er was geen dierenarts»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe oordeelt u over de nieuwe berichtgeving waaruit blijkt dat de twee chimpansees zijn doodgeschoten omdat er geen dierenarts in het park aanwezig was en er daarom geen verdoving kon worden toegediend?

Antwoord 2

De chimpansees vertoonden agressief en imponerend gedrag en kwamen op dreigende wijze op het personeel dat ze in de gaten hield af. Om zichzelf en de bezoekers van het park te beschermen zag het personeel op dat moment geen andere oplossing dan de dieren dood te schieten. De eventuele aanwezigheid van een dierenarts had deze situatie en uitkomst niet veranderd. De voorbereiding en de inwerkingtreding van de verdoving zou namelijk te lang hebben geduurd.

¹ AD, 1 juli 2023, «Ruim twee jaar na uitbraak blijkt: verdoven was nooit een optie voor ontsnapte apen, er was geen dierenarts» (<https://www.ad.nl/amersfoort/ruim-twee-jaar-na-uitbraak-blijkt-verdoven-was-nooit-een-optie-voor-ontsnapte-ape-er-was-geen-dierenarts-br-a92c942a/>).

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat uw ambtsvoorganger op eerdere Kamervragen van de Partij voor de Dieren heeft geantwoord dat vanwege veiligheidsoverwegingen is besloten om de dieren dood te schieten in plaats van te verdoven?²

Antwoord 3

Dat bevestig ik.

Vraag 4

Waarom is de Kamer destijds niet geïnformeerd over het gegeven dat er geen verdoving kon worden toegediend door de afwezigheid van een dierenarts? Komt dat doordat:

- a. Uw ambtsvoorganger de Kamer willens en wetens onvolledig heeft geïnformeerd?
- b. Uw ambtsvoorganger zelf onvolledig is geïnformeerd door DierenPark Amersfoort en als gevolg daarvan de Kamer niet volledig kon informeren? Zo ja, hoe oordeelt u hierover?

Antwoord 4

Het niet aanwezig zijn van een dierenarts op het park was niet relevant voor de beantwoording van de vragen. Snel na de start van het incident waren de hoofd-dierenarts en drie back-updierenartsen onderweg naar het dierenpark. Indien de chimpansees minder agressief waren hadden deze dierenartsen de verdoving snel kunnen verzorgen. De aanwezigheid van een dierenarts had in de situatie zoals die zich voordeed echter niet tot een andere uitkomst geleid, zoals beschreven bij het antwoord op vraag 2.

Vraag 5

Hoe oordeelt u over de verwachting van primatologen Frans de Waal en Marc van Roosmalen dat de chimpansees zelf hun sociale groep weer zouden hebben opgezocht en terug zouden zijn gegaan naar hun verblijf wanneer het dierenpark rustig zou hebben afgewacht?³

Antwoord 5

Direct nadat de chimpanseeverzorger zich realiseerde dat de buitendeur niet gesloten was, is getracht de ontsnapte dieren terug te lokken naar het verblijf met voedsel. Er waren vier dieren buiten hun verblijf gekomen, waarvan er twee op deze wijze zijn teruggekeerd, de twee mannetjes verplaatsten zich echter verder de dierentuin in. Het is mogelijk dat ook deze dieren na verloop van tijd weer terug zouden zijn gegaan naar hun sociale groep en verblijf. Het dierenpark is echter verantwoordelijk voor de veiligheid van haar personeel en bezoekers. Vanwege de agressie die de chimpansees vertoonden en het acute gevaar voor het personeel, heeft de dierentuin besloten niet af te wachten of de dieren mogelijk vrijwillig zouden terugkeren.

Vraag 6

Deelt u de kritische visie van deze experts over de handelwijze van DierenPark Amersfoort? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ik hecht groot belang aan de veiligheid van dierentuindieren en bezoekers. Daarom zijn er veiligheidseisen voor dierentuinen opgenomen in het Besluit houders van dieren. Zo moet iedere dierentuin een veiligheidsprotocol hebben, waarin onder meer beschreven staat hoe dierentuinen omgaan met ontsnappingen. Dit protocol wordt voor verlening van de dierentuinvergunning getoetst en er is bij tussentijdse controles aandacht voor de naleving van het veiligheidsprotocol. Wanneer er onverhoopt toch een ontsnapping plaatsvindt, wordt naderhand bekeken of de dierentuin het protocol heeft gevolgd. Ook vind ik het belangrijk dat er onderzoek plaatsvindt naar de

² Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2021–2022, nr. 243.

³ AD, 2 juli 2023, «Als chimpansee Mike op 20 meter afstand is, besluit één teamlid dat de situatie te dreigend wordt» (<https://www.ad.nl/binnenland/als-chimpansee-mike-op-20-meter-afstand-is-besluit-een-teamlid-dat-de-situatie-te-dreigend-wordt-adb25597/>).

ontsnapping en het handelen van de diertuin tijdens de ontsnapping, om eventuele herhaling te voorkomen.

Er hebben na de ontsnapping van de chimpansees dan ook gesprekken met Dierenpark Amersfoort plaatsgevonden en de diertuin heeft een onafhankelijk onderzoek naar de ontsnapping laten uitvoeren. Daaruit komt het beeld naar voren dat de medewerkers tijdens de ontsnapping het veiligheidsprotocol hebben gevolgd en het handelen van de medewerkers solide onderbouwd is.

Vraag 7

Kunt u bevestigen dat sinds het doodschieten van de twee chimpansees, wat uw ambtsvoorganger een «uitzonderlijk incident» noemde, in ditzelfde dierenpark ook nog een hyena en twee wolven zijn ontsnapt, waarvan er één is overleden en één zwaargewond is geraakt? Zo ja, wat vindt u hiervan?

Antwoord 7

Ja. Het betreffen nog steeds uitzonderlijke incidenten, maar het is opvallend dat er meerdere incidenten zijn geweest bij Dierenpark Amersfoort. Die neem ik uiteraard serieus. Er is onderzocht of de diertuin zich heeft gehouden aan de geldende veiligheids- en noodprotocollen, zoals vermeld in mijn antwoord op vraag 6. Dat is het geval voor alle drie de incidenten. Desalniettemin betreur ik het als hierbij dieren overlijden of gewond raken. Daarom heeft de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO), die uitvoerder is van de wetgeving omtrent diertuinen, ook extra actie ondernomen. Zo zijn de aanbevelingen uit het onafhankelijke onderzoek besproken en zijn extra reguliere contactmomenten ingepland om de opvolging van deze aanbevelingen te bespreken. Zo wordt het risico op ontsnappingen in de toekomst verder verkleind.

Vraag 8

Hoeveel «uitzonderlijke incidenten» moeten nog plaatsvinden voordat u de diertuinvergunning van DierenPark Amersfoort intrekt?

Antwoord 8

Aangezien de diertuin zich aan alle geldende veiligheids- en noodprotocollen heeft gehouden en zich actief inzet om herhaling te voorkomen, zie ik geen reden om de vergunning van Dierenpark Amersfoort in te trekken.

Vraag 9

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord 9

Het is helaas niet gelukt de vragen binnen de gestelde termijn te beantwoorden.